

k 14. listu Novic v sredo 4. aprila 1866.

 Kdor želi, kako oznanilo v Oglasniku natisniti in Novicam pridjati, plača za vsako vrstico s takimi črkami kakor je ta opomba natisnjena, 7 kr., ako oznanilo le enkrat natisniti dá; dvakrat 10 kr., trikrat pa 13 kr. — Večji črke bodo po prostoru ki ga potrebujejo, prerajane. Za vsakratni natis je še 30 kr. za kolek (štempel) plačati.

(53) št. 1808.

R a z g l a s.

Trihinska bolezen, ktera se je pokazala na severnem Nemškem, in tudi v Avstrii, v Pragi in Brnu pri ljudeh, ki so jedli meso od prešičev (svinj), kateri so trihinsko bolezen imeli, je pripravila vse prebivavce zares v strah, tako, da se je bati, da bo ta bolezen na škodo ne le cenljivemu in potrebnemu živežu, ampak tudi važnemu oddelku narodnega gospodarstva in obrtnijam, ktere so z njim ozko zvezane.

Da se pa ta strah, kar ga je preveč, postavi na prvo mero, in se v okom pride hudim nasledkom, ki bi izvirali iz tega, če bi ljudje ne hotli več jesti svinjskega mesa, je potrebno, da se ljudje podučijo, kako se imajo varovati in ravnati pri uživanju svinjskega mesa, kterega jesti je nevarno zavoljo tega, ker se v njem pogostoma trihine nahajajo, tako da se hudi nasledki, izvirajoči iz povžitega trihinastega mesa, vsaj dosti zmanjšajo, če se popolnoma odvrniti ne morejo.

V poduk naj bo to-le:

Med vsemi živalmi, ktere človek rabi za živež, se nahajajo samo v svinjah (prešičih) tam pa tam trihine, tako da se človek ne more nalezti trihinske bolezni, če svinjskega mesa ne jé; ker pa taka vročina, da voda v njej vrè, trihine pomori, tako da ne škodujejo, torej je le sirovo ali na pol sirovo svinjsko meso nevarno (kakor tudi sirove gnjati, krače, plečeta, klobase in tako imenovane salame); vse druge jedi pa, ktere so od svinjenine, bodi si pečenka (prata), gnjat, klobasa ali kaka druga reč, če so bile dalje časa v taki vročini, v kateri voda vrè, tako da se skoz in skoz popolnoma prekuhajo, se utegnejo povžiti brez vsega strahu.

Ako ravno se te trihine le redkoma v prešičih nahajajo, in pri nas dozdej še nismo zapazili ne trihin v prešičih, in ne hudih nasledkov po njih pri ljudeh, vendar zavoljo tega ne moremo misliti, da bi bili naši prešiči popolnoma brez trihin, kajti pri nas je naj brž naša navada, da svinjsko meso le dobro kuhano jemo, nas obvarovala te bolezni; na severnem Nemškem imajo pa to šego, da svinjenino, posebno gnjati in klobase sirove ali na pol kuhane jedó, in torej se je tam razširila trihinska bolezen.

Kolikor je mogoče se morajo tedaj ljudje svari, da ne bodo jedli sirovega, ali pol sirovega, to je, sploh ne popolnoma kuhanega svinjskega mesa, gnjati, klobas itd.

Da se meso samo v dimu posuši (prekadi), na to se ni zanašati, ker še zmirom dvomljivo ostane, če je potrebna vročina celi kos mesa prešinila, ali ne.

Sol sicer škoduje trihinam, vendar pa to, da se meso nasolí, le toliko pomaga, da poznej, kadar se meso kuha, trihine prej poginejo.

Vsakdo, kateri ima svoje ognjišče, se tedaj

(1) lahko obvaruje tega, da se ne naleze trihinske bolezni.

Da se pa tudi tisti, ki morajo jesti, kar se dobiva v ptujih kuhinjah in gostivnicah, obvarujejo te bolezni, se navezuje na vest krčmarjem itd., da se bodo na tanko držali tega zaukaza, in oestro čuvali tudi nad svojo družino.

Našle so se pa trihine ne samo v prešičih, ampak tudi v podganah, miših in mačkah; ker je pa znano, da jedó sem ter tje prešiči tudi te živali žive in mrtve, in da se vrh tega dajejo prešičem sirovi mesni ostanki, kakoršnikoli so, torej se lahko misli, da se potem takem nalezejo trihin, in če se tudi, kakor se lahko razume, svinje ne morejo povsod in vselej odvrčati od teh škodljivih stvari, vendar varnost (previdnost) to tirja, da se ljudje opominjajo, naj svojih svinj ne puščajo na gnojišča, sekrete itd., naj pazijo na to, da bodo svinjaki prav snažni, kakor tudi piča za svinje, in naj si prizadevajo, da se podgane do čistega pokončajo, ali vsaj njih število pomanjša, kolikor se dá.

Mrhovina vjetih in pomorjenih podgan in miši kakor tudi maček se mora vselej pokopati dalje od hlevov, in tako globoko, da jih svinje ne morejo izriti, zakaj trihine ostanejo tudi v popolnoma gnjilem mesu dolgo časa žive in imajo moč se razploditi (zarediti). Najboljše varstvo zoper to, da se trihine dalje ne zazširijo, bi pa bilo, ako bi se sežigala mrhovina.

C. k. deželna gosposka za Kranjsko.

V Ljubljani 13. marca 1866.

(40)

O z n a n i l o.

(2)

Na podlagi postavnih odločeb zastran delitve premij in svetinj za dobro pleme in rejo konj se s tem oznanuje, da se bo v letu 1866 na Kranjskem delilo deset premij, v vsem skupaj 48 cesarskih cekinov, namreč:

Ena premija z 10 cekini za naj lepšo kobilu z žebetom;

pet premij po 4 cekine za tiste kobile z žebeti, ktere so po tej naj lepše;

ena premija z 8 cekini za tako triletno kobilu (žebico), ki obeta, da bo za pleme naj boljša;

ena premija z 4 cekini za tisto triletno žebico, ki je naj lepša za uno, in

dve premij po 3 cekine za dve drugi premije vredni žebici.

Tudi se bodo delile sreberne svetinje „za dobro konjsko pleme in rejo“ gospodarjem tistih kobil, ki so premije dobile, kakor tudi drugim konjorejcem, katerih kobile so premije vredne, pa zavoljo premalo premij niso bilo obdarovane.

Za premije morejo prositi:

a) Kobile od četrtega do sedmega leta svoje starosti z lepimi žebeti, če so dobro izrejene,

zdrave in močne, in če imajo lastnosti do-
brega plemena, potem

b) triletne žebice, ktere obetajo, da bodo za
pleme izvrstne, in še niso z vožnjo vidoma
pokvarjene.

Gospodar kobile, kteri se oglasi za premijo
dobre reje, mora seboj prinesiti pismeno spričevalo od
svojega župana, ktero potrjuje, da je kobila z že-
betom pripeljana njegova bila že predno je žebe
storila, ali pa, da je triletna žebica, ki jo pripe-
lje, od take kobile, ktera je takrat, ko je žebe
storila, njegova bila, in pa od njega izrejena.

Kobila z žebetom, ktera je premijo prejela,
utegne potem do sedmega leta svoje starosti še
enkrat premijo dobiti, če se pripelje po preteku
tistega leta, ko je premijo dobila, zopet z lepim
žebetom.

Kobile z žebetom, kterim so se že dvakrat pre-
mije dale, ne dobijo več nobene.

Ravno tako utegne kobila, ktera je kakor tri-
letna žebica premijo prejela, še dvakrat potem
premijo dobiti, če se pripelje z lepim žebetom.

Ktera kobila je premije vredna, to se razsodi
gledé na viši ali nižji stan, v katerem je zares de-
želna konjoreja v okolici tistega kraja, kjer se
premije delijo. Kobile, ktere imajo na sebi očit-
ne znamenja zanemarjene reje, ne dobijo nobe-
ne premije.

Politično-vojaška komisija poslana v kraje, kjer
se premije delijo, preudarja, ktere kobile so pre-
mije vredne, in kteremu gospodarju se bo premija
in svetinja prisodila, in precej na mestu se bodo
izročile premije za štempljano kvitengo, svetinje
pa za prejemni list.

V letu 1866 se bodo te premije delile v Po-
stojni 16. avgusta, in se bo začel ob deve-
tih dopoldne komisijski ogled pripeljanih konj.

Od c. k. deželne gosposke za Kranjsko.

V Ljubljani 12. sušca 12. marca 1866.

Edvard baron Bach l. r.,
c. k. deželni poglavar.

(41) (Štev. 1236.)

(2)

O z n a n i l o.

Ker je mestni magistrat opazil da se zidavci pri
zidanju mnogokrat ne držijo tukajšnjega stavnega re-
da, in da se sploh te imenitni reči potrebna pazljivost
ne skaže, ponovi dotične postave, s pristavkom, da
bo na natančno spolnovanje teh postav oestro gle-
dal, in vsak prestop z odločno kaznijo kaznoval.

Tukajšni stavbni red zapoveduje:

§. 1. V okrožju glavnega mesta ljubljanskega
ne sme zidati noben privatni novo zidanje, in tudi
ne sme staro popravljati, brez dovoljenja gosposke.

Prošnji se mora priložiti dvojni obris ki je od
zidavca, kakor tudi od potrjenega stavitelja, zi-
darskega al tesarskega mojstra podpisani.

§. 2. Preden se zidanje ne dovoli se ne sme
začeti zidati, akoravno je bil dotični komisijski
spregled.

§. 3. Pri vsakim dovoljenim zidanju se mora
zidavec poslužiti postavno potrjenega stavitelja zi-
darskega al tesarskega mojstra.

§. 5. Kdor prestopi enega omenjenih §§., bo
— ako prestop ni še posebej prepovedan po ka-
zenski postavi, kaznovan od 5 do 50 gld. v dnarji.
Po okolnostih more se tudi brez dovoljenja zoper
postavo sezidano pohištvo na njegovo nevarnost in
njegove stroške podreti.

§. 8. Če kdo brez potrjenega stavitelja pod streho

sobe napravi, ali kaj drugega zida, ali če dimnike
kurjave, ogniša in peči prenareja, za ktere pre-
naredbe po postavah mora že zavoljo ognja komisiski
pregled biti, bo od 25 do 200 gold. kaznovan, in
če kaj sastran ognja res nevarnega sozida, mora
to koj podreti, in v novič tako zidati, da ni no-
bene navarnosti zastran ognja.

Kakor so zidavci dolžni držati se zmerom na-
tanko teh stabnih zapovdi, tako se tudi pod ome-
nenim kaznim zidarskim mojstrim zapové, zvesto
spolnovanje tukajšnjega stavbnega reda 27. maja
1847.

Mestni magistrat v Ljubljani
15. marca 1866.

(44)

R a z g l a s.

(2)

Njih c. k. apostolsko Veličanstvo je z najvi-
šem sklepom 12. t. m. milostljivo dovolilo, da mesto
od dneva tega oznanila naprej pobira na-
davek na pivo 40 krajcarjev od vedra, od 1. ja-
nuarja 1866 začenshi pa priklado na hišno najem-
ščino in sicer od najemščine od 50 do 100 gold.
1 krajcar in od najemščine nad 100 gold. 2 krajc.

To se splošno oznani z pristavkom, da se bo
pobiral nadavek 40 kr. od vedra pive od 1. aprila
t. l. naprej z vžitnino vred, pobiranje priklade na
hišno najemščino se bo pa posebej razglasilo.

Mestni magistrat v Ljubljani
27. marca 1866.

Dr. E. H. Costa,
mestni župan.

(54)

Razpis natičaja.

(1)

Za službu županijskog živinovračitelja sa sie-
dištem u Delnicah razpisuje se ovšem natičaj do
15. travnja t. g.

S ovom službom skopčana je godišnja plaća
od 200 for. i nagrada godišnjih 100 for. a. vr.

Natičatelji imadu svoje sa potrebitimi svie-
dočbami podkriepljene molbenice do opredieljenog
roka ovamo podneti.

Na Rieci 24. ožujka 1866.

Veliki župan županije riečke:
SMAIĆ v. r.

(55)

(1)

Visoko častiti duhovšini se naznani, da se pri
podpisanemu bukvozezu še nekoliko iztisov šem-
matizma frančiškanskega tukajšne Pro-
vincije po 30 krajc. dobi.

Matija Gerber.

(56)

Priporočba.

(1)

Častitim gospodom grajšakom in večim posestni-
kom, se v službo priporoča izučen živinozdravnik,
ki je tudi v vožnarstvu kmetijstvu in vrtnarstvu
izurjen. Skazati se zna s spričali. Več se izvé v
ekspediciji „Laibacher Zeitung.“

(3)

(10)

Razprodaja.

Po sklepu odbora Janez Krašovic-ovih upnikov
se bo v njegovo poravnano maso spadajoča za-
loga mnogovrstnega galanterijskega, ni-
remberskega in družega blaga nove sege
vsako sredo po ponizani ceni razprodajala.

Ljubljana 8. januarja 1866.

Dr. Jernej Zupanec l. r.